

Sygn. akt VI U 797/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lutego 2017 roku

Sąd Okręgowy w Radomiu VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Jarosław Łuczaj

Protokolant st. sekr. sąd. Marta Gackiewicz

po rozpoznaniu w dniu 3 lutego 2017 roku w Radomiu

sprawy T. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o rentę rolniczą

na skutek odwołania T. S. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 2 czerwca 2015 roku, nr (...) /15

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje T. S. rentę rolniczą z tytułu trwałej niezdolności do pracy od 13 lutego 2015 roku.

SSO Jarosław Łuczaj

Sygn. akt VI U 797/15

UZASADNIENIE

W dniu 3 lipca 2015 roku T. S. wniósł odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 2 czerwca 2015 roku, nr (...) /15, odmawiającej przyznania mu prawa do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Decyzji tej zarzucił błędne ustalenie stanu faktycznego, polegające na mylnym stwierdzeniu jego aktualnego stanu zdrowia, który wbrew orzeczeniu komisji lekarskiej KRUS powoduje całkowitą i trwałą niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Wskazał szereg chorób, na które cierpi oraz wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do renty (odwołanie – k. 4).

W odpowiedzi na odwołanie, w imieniu Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w R. wniosła o jego oddalenie. Wskazano, że decyzja znajduje uzasadnienie prawne w przepisie art. 21 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników. W dniu 13 lutego 2015 roku T. S. złożył wniosek o ustalenie prawa do renty rolniczej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. T. S. nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, posiada wymagany okres ubezpieczenia, a zasiłek chorobowy został wypłacony. W wyniku przeprowadzonego badania lekarz rzeczoznawca, a następnie komisja lekarska nie uznali badanego za trwale lub okresowo całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym. W oparciu o w/w okoliczności wydana została przedmiotowa decyzja o odmowie prawa do renty rolniczej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym (odpowiedź na odwołanie – k. 6).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

T. S. urodził się (...) (okoliczność bezsporna).

W dniu 13 lutego 2015 roku T. S. złożył w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniosek o przyznanie prawa do renty rolniczej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym (wniosek – k. 1 akt KRUS nr (...)).

W związku z tym został skierowany na badanie przez lekarza rzeczoznawcę KRUS, który rozpoznał u niego: chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa bez objawów korzeniowych i istotnych ubytków neurologicznych, torbiel pajęczynówki w tylnym dole czaszki, bez odchyłeń w badaniu neurologicznym, głuchotę ucha prawego oraz niedosłuch ucha lewego zaopatrzonej aparatem słuchowym. W wyniku badania lekarz rzeczoznawca KRUS w dniu 18 marca 2015 roku wydał orzeczenie, w którym uznał, że T. S. nie jest całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym, ani nie jest niezdolny do samodzielnej egzystencji (orzeczenie lekarza rzeczoznawcy KRUS – k. 41-44 dokumentacji medycznej w aktach KRUS).

W dniu 16 kwietnia 2015 roku T. S. złożył odwołanie od powyższego orzeczenia (odwołanie – k. 45 dokumentacji medycznej w aktach KRUS). W jego następstwie został skierowany na badanie przez komisję lekarską KRUS, która rozpoznała u niego chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa bez objawów korzeniowych, torbiel pajęczynówki w tylnym dole czaszki, bez objawów neurologicznych, głuchotę prawostronną i niedosłuch lewostronny. Orzeczeniem z dnia 25 maja 2015 roku komisja lekarska KRUS nie uznała badanego za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym, ani niezdolnego do samodzielnej egzystencji (orzeczenie komisji lekarskiej KRUS – k. 55-59 dokumentacji medycznej w aktach KRUS).

W związku z powyższym decyzją z dnia 2 czerwca 2015 roku, nr (...)/15, Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił T. S. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym (decyzja – k. 14 akt KRUS nr (...)).

T. S. obecnie ma (...) lata. Z zawodu jest rolnikiem, od około 30 lat prowadzi gospodarstwo rolne o powierzchni 6,37 ha. Prowadzona w nim jest uprawa zbóż i roślin motylkowych. Wszystkie prace w gospodarstwie prowadzi on samodzielnie, korzystając z maszyn szwagra. Od kilkunastu lat T. S. skarży się na postępujący niedosłuch obu uszu (ucho po stronie prawej głuchota), bóle kręgosłupa w odcinku szyjnym i krzyżowo-lędźwiowym oraz zawroty głowy. W przeszłości przeżył złamanie przedramienia lewego. W 2009 roku przeżył zabieg usunięcia polipa jelita grubego. 21 września 2012 roku doznał urazu uda lewego na skutek upadku z traktora. W okresie od 30 kwietnia 2015 roku do 14 maja 2015 roku był leczony w Oddziale Neurologii Szpitala w P. z powodu przewlekłego zespołu bólowego kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego na tle zmian zwyrodnieniowo-dyskopatycznych z rozpoznaniem nadciśnienia tętniczego, torbieli pajęczynówki tylnego dołu czaszki, niedosłuchu znacznego stopnia i zaburzeń gospodarki lipidowej. Jest leczony w Poradni Neurologicznej i Reumatologicznej w P.. Korzysta z aparatu słuchowego na lewe ucho – niedosłuch odbiorczy powyżej 40 dB, nie słyszy na ucho prawe. Leczy się na przewlekłe zapalenie żołądka. Występują u niego żylaki obu podudzi (kwestionariusz zawodowy – k. 1 akt KRUS, opinia biegłych neurologa I. F. i otolaryngologa M. C. – k. 12-13, opinia biegłego reumatologa W. D. – k. 33-36, dokumentacja lekarska – k. 111, opinia biegłej specjalisty medycyny pracy E. W. – k. 117-119).

Z tomografii komputerowej głowy T. S. z dnia 8 kwietnia 2016 roku wynikają zaniki korowo-podkorowe w obrębie mózdzku. W tylnym dole czaszki pośrodkowo nad półkulami mózdzku przestrzeń płynowa – najpewniej torbiel pajęczynówki o wymiarach ok. 49x20x30 mm. Poza tym struktury mózgowia bez zmian. Układ komorowy symetryczny bez zniekształceń i przemieszczeń (dokumentacja lekarska – k. 111).

Obecnie T. S. zgłasza dolegliwości bólowe wszystkich stawów, bóle i zawroty głowy, szумы w głowie, zaburzenia równowagi, twierdzi, że w związku z tym spadł z traktora w 2012 roku. Ma zaburzenia snu, bóle budzą go ze snu. Skarży się na poranną sztywność rąk, trwającą około 20-30 minut. Niedosłuch powoduje zaburzenia słyszenia, zaburzenia rozumienia mowy oraz zaburzenia słyszenia kierunkowego. Bez aparatów słuchowych jego słuch jest społecznie niewydolny, tzn. że nie słyszy drugiego człowieka lub nie rozumie jego mowy. Aparaty słuchowe są jedynie protezą, która nigdy nie zastąpi prawidłowego słuchu. Leczy się systematycznie, otrzymuje leki przeciwbólowe, poprawiające

krążenie, obniżające poziom cholesterolu oraz ochraniające śluzówkę żołądka i jelit. Z uwagi na stan swego zdrowia, T. S. jest całkowicie, trwale niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym z powodu naruszenia sprawności organizmu od 13 lutego 2015 roku (opinia biegłej specjalisty medycyny pracy E. W. – k. 117-119).

Renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie warunki określone w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku poz. 277 z późn. zm.), tzn. podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez wymagany okres, jest trwale lub okresowo całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym, a całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu lub w okresach, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1 i 2, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Warunek posiadania przez wnioskodawcę wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego nie podlegał badaniu Sądu, bowiem nie był sporny.

Za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym uważa się ubezpieczonego, który z powodu naruszenia sprawności organizmu utracił zdolność do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym (art. 21 ust. 5 w/w ustawy). Całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za trwałą, jeżeli ubezpieczony nie rokuje odzyskania zdolności do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym (art. 21 ust. 6 w/w ustawy), a za okresową, jeżeli ubezpieczony rokuje odzyskanie zdolności do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym (art. 21 ust. 7 w/w ustawy).

Kwestią sporną w niniejszej sprawie pozostawało ustalenie, czy stopień zaawansowania rozpoznanych u wnioskodawcy schorzeń powoduje całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym.

Celem ustalenia czy T. S. jest całkowicie trwale, bądź okresowo niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu: neurologii, otolaryngologii, reumatologii i medycyny pracy.

Biegli z zakresu neurologii i otolaryngologii rozpoznali u T. S.: schorzenia laryngologiczne w postaci głuchoty ucha po stronie prawej oraz niedosłuchu ucha po stronie lewej typu odbiorczego w stopniu umiarkowanym, schorzenia neurologiczne - torbiel pajęczynówki tylnego dołu czaszki bez objawów ogniskowych, zespół bólowy kręgosłupa bez objawów korzeniowych i deficytów ubytkowych. Stwierdzili, że z przyczyn neurologicznych i laryngologicznych T. S. nie jest całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym.

Biegły z zakresu reumatologii rozpoznał u T. S.: przewlekły zespół bólowy kręgosłupa bez objawów korzeniowych i rozciągowych oraz hyperurycemię (podwyższony poziom kwasu moczowego w surowicy krwi) bez objawów stawowych. Stwierdził u badanego brak całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym.

Do opinii biegłych zastrzeżenia złożył wnioskodawca podnosząc, że jego schorzenia nie pozwalają pracować na roli. Biegli nie odnieśli się w ogóle do jego nadciśnienia tętniczego i tego jaki wpływ na jego funkcjonowanie ma torbiel pajęczynówki (k. 44).

Wobec zgłoszonych zarzutów Sąd zobowiązał biegłych z zakresu neurologii, otolaryngologii i reumatologii do ustosunkowania się do nich. W uzupełniającej opinii biegły reumatolog podtrzymał swoją opinię i stwierdził, że wnioskodawca z przewlekłym zespołem bólowym bez objawów korzeniowych i rozciągowych z hyperurycemią jest zdolny do pracy. Wymaga codziennej gimnastyki domowej, okresowej fizykoterapii i farmakoterapii (k. 56). Biegli otolaryngolog i neurolog również podtrzymali swoją opinię w całości. Stwierdzili, że w swojej opinii uwzględnili stopień zaawansowania rozpoznanych schorzeń, ich charakter i wpływ na stan zdrowia oraz charakter wykonywanej pracy zarobkowej. Rozpoznane schorzenia wymagają okresowej kontroli lekarskiej, a w przypadku zaostrzeń leczenia czy rehabilitacji, ale nie stanowią całkowitej niezdolności do pracy zgodnej z wykonywanym przez wnioskodawcę zawodem – pracy w rolnictwie (k. 58).

Na wniosek wnioskodawcy Sąd dodatkowo dopuścił dowód z opinii biegłej specjalisty medycyny pracy. Biegła na podstawie akt sprawy, dokumentacji medycznej i przeprowadzonego przez nią badania rozpoznała u T. S. chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa odcinka szyjnego i lędźwiowo-krzyżowego z dyskopatią i przewlekłym zespołem bólowym szyjnym i lędźwiowo-krzyżowym odcinkiem kręgosłupa oraz chorobę zwyrodnieniową stawów obwodowych, torbiel pączyznówki, niedosłuch obustronny – głuchotę ucha prawego i niedosłuch ucha lewego. Biegła wskazała, iż niedosłuch może stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia samego wnioskodawcy, jak i osób pracujących w tym gospodarstwie, z uwagi na znaczne ograniczenie w zakresie porozumiewania się zwłaszcza, że są tam wykorzystywane urządzenia i maszyny rolnicze. Stwierdziła, iż wnioskodawca jest całkowicie, trwale niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym z powodu naruszenia sprawności organizmu od daty złożenia wniosku czyli od 13 lutego 2015 roku.

Stwierdzić należy, że o uznaniu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym nie decyduje samo schorzenie, lecz stopień jego zaawansowania, które czyni ubezpieczonego całkowicie niezdolnym do pracy. O istnieniu takiej niezdolności nie decyduje i nie może decydować także subiektywne odczucie badanego, ale obiektywna ocena specjalistów biegłych lekarzy sądowych. W sprawie, w której przedmiotem jest prawo do świadczenia rentowego warunkująca powstanie tego prawa i będąca elementem ustaleń faktycznych, ocena niezdolności do pracy wymaga wiadomości specjalnych i musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłych posiadających odpowiednią wiedzę medyczną, adekwatną do rodzaju schorzeń zainteresowanego.

Sąd dysponował obszernym materiałem dowodowym, w postaci znajdującej się w aktach KRUS i aktach sprawy dokumentacji lekarskiej T. S. oraz opiniami biegłych z zakresu neurologii, otolaryngologii, reumatologii i medycyny pracy.

Sąd nie podzielił stanowiska organu rentowego, zawartego w piśmie z dnia 10 stycznia 2017 roku (k. 128), co do tego, iż w okolicznościach niniejszej sprawy nie mogła być brana pod uwagę opinia biegłej specjalisty z zakresu medycyny pracy z uwagi na fakt, iż wobec rolników nie stosuje się zasad medycyny pracy, bowiem rolnicy nie przechodzą badań kwalifikujących ich do pracy w gospodarstwie i nie odbywają badań kontrolnych.

Z takimi argumentami w ocenie Sądu nie sposób się zgodzić. Praca w gospodarstwie rolnym jest szczególnego rodzaju pracą. Nie oznacza to jednak, że jest to praca łatwiejsza, czy lżejsza niż prace poza rolnictwem, a więc te, co do których według strony pozwanej stosuje się zasady medycyny pracy. Zdaniem Sądu różnice, o których wspomina strona pozwana, nie są takie, z których wynikałoby, że biegły z zakresu medycyny pracy nie może oceniać stanu zdrowia rolnika pod kątem jego zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Biegły z zakresu medycyny pracy bierze bowiem pod uwagę nie konkretne, poszczególne schorzenia, na które cierpi ubezpieczony, ale jego ogólny stan zdrowia z uwagi właśnie na te poszczególne schorzenia. O ile biegły z zakresu poszczególnych dziedzin medycyny nie stwierdzili, aby pod kątem schorzeń z zakresu ich specjalizacji wnioskodawca był osobą niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym, o tyle biegła z zakresu medycyny pracy na problem stanu zdrowia wnioskodawcy spojrzała w sposób kompleksowy. I tak w ocenie Sądu należy oceniać stan zdrowia wnioskodawcy, tj. jako całość, na którą składają się te rozliczne schorzenia, na które wskazywali poszczególni biegli. Dlatego też Sąd w całości podzielił wnioski opinii biegłej z zakresu medycyny pracy i opinię tę uczynił podstawą swojego rozstrzygnięcia.

Zważyć też należy na charakter gospodarstwa rolnego wnioskodawcy, które ma powierzchnię 6,37 ha. Gospodarstwo to prowadzi wyłącznie wnioskodawca, korzystając z maszyn szwagra. Prowadzona jest w nim uprawa zbóż i roślin motylkowych. Już choćby te okoliczności wskazują, że trudno wymagać od osoby z takim stanem zdrowia, aby była w stanie wykonywać wszystkie prace polowe związane z przygotowaniem gleby, orką, bronowaniem, zasiewami, opryskami, zbiorem zboża czy młocką.

W świetle powyższego Sąd uznał, iż stan zdrowia T. S. powoduje u niego całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym od 13 lutego 2015 roku (czyli od daty złożenia wniosku o rentę). Dlatego też, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję, o czym orzeczono w sentencji.

SSO Jarosław Łuczaj